

การศึกษาการจัดการธุรกิจของฟาร์มเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุยในบ่อดิน อำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้เลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุยในบ่อดิน การจัดการในด้านการผลิต การตลาด ต้นทุน ผลตอบแทน และสภาพปัญหาทั่วไปในการเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุยในบ่อดิน

ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุยในบ่อดิน อำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง เป็นเพศชายร้อยละ 73.33 และเพศหญิงร้อยละ 26.67 โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงมีอายุเฉลี่ย 48.87 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 83.34 สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.16 คน แรงงานที่ใช้ในฟาร์มเป็นแรงงานในครัวเรือน ไม่ต้องใช้แรงงานจ้างในการเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุย สถานการณ์การผลิตในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2537 - 2546) การเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุยในบ่อดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนฟาร์มและพื้นที่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง

ด้านการผลิต พบว่าเกษตรกรที่เลี้ยงโดยบ่อดินมีขนาด 800 - 1,600 ตารางเมตร ความลึก 2 เมตร คิดเป็นร้อยละ 56.67 ของผู้เลี้ยงทั้งหมด มีอัตราการปล่อยลูกปลาดุกบิ๊กอุยเฉลี่ย 55.34 ตัวต่อตารางเมตร ใช้ระยะเวลาเลี้ยงเฉลี่ย 110 วัน ปลาดุกบิ๊กอุยจะมีน้ำหนัก 100 - 350 กรัมต่อตัว มีอัตราการรอดตายของลูกปลาเฉลี่ยร้อยละ 63.55 ได้ผลผลิตเฉลี่ย 11,533.49 กิโลกรัมต่อไร่ โดยในหนึ่งปีจะทำการเลี้ยง 2 - 3 รุ่น สำหรับอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุยเป็นอาหารผสมบดจากเศษเนื้อหรือโครงเนื้อสัตว์ กับ รำ ปลาข้าว หรืออาหารเม็ดสำเร็จรูป โดยมีอัตราการแลกเนื้อ (Feed conversion rate, FCR) เฉลี่ย 1.52 ในการเลี้ยงหากสามารถหาวัตถุดิบอาหารปลาราคาถูกได้และอาหารปลาที่ทำให้ปลามีอัตราแลกเนื้อสูงนั้นจะทำให้ผู้เลี้ยงได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ในส่วนปัญหาโรคและศัตรูปลาส่วนใหญ่เกษตรกรผู้เลี้ยงจะซื้อยามารักษาโรคปลาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 42.42

ด้านการตลาด พบว่าพ่อค้าคนกลางจะมาติดต่อซื้อขายปลาดุกบิ๊กอุยโดยการซื้อเหมาปลาทั้งบ่อกับผู้เลี้ยงร้อยละ 90.00 โดยใช้แรงงานคนจากพ่อค้าคนกลางเพื่อจับปลา ร้อยละ 73.33 แล้วคัดขนาดปลาโดยมีขนาดน้ำหนัก 250 กรัมต่อตัวคิดเป็นร้อยละ 55.00 ขนาดน้ำหนัก 150 กรัม ร้อยละ 35.00 เมื่อตกลงราคาซื้อขายปลาทั้งหมดแล้วพ่อค้าคนกลางจะนัดหมายกำหนดวันชำระเงินกับผู้เลี้ยง สำหรับพ่อค้าคนกลางที่เป็นนายทุนจัดหาพันธุ์ปลา อาหารปลา ให้เป็นสินเชื่อกับผู้เลี้ยงไว้ จะทำการหักสินเชื่อเมื่อซื้อขายปลา และชำระเงินส่วนที่เหลือให้กับผู้เลี้ยง โดยการซื้อขาย

ปลานั้น ผู้ขายไม่สามารถต่อรองราคาขายปลากับพ่อค้าคนกลางได้ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งทางพ่อค้าจะกำหนดราคาซื้อเองและแจ้งให้ผู้ขายทราบ

ต้นทุนและรายได้ต่อบ่อขนาด 1,600 ตารางเมตร ลึก 2 เมตร มีอัตราการปล่อยลูกปลาดุกบิ๊กอุยเฉลี่ย 88,544 ตัว ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารปลาและค่าพันธุ์ลูกปลาร้อยละ 75.03 และ 11.32 ของต้นทุนทั้งหมดตามลำดับ ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงเฉลี่ย 110 วันต่อบ่อต่อรุ่น มีต้นทุนผันแปรรวมทั้งหมด 232,920.58 บาท ต้นทุนคงที่รวมทั้งหมด 1,673.35 บาท ต้นทุนทั้งหมด 234,593.93 บาท ผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 11,533.49 กิโลกรัม มีรายได้ทั้งหมด 280,989.95 บาท และมีรายได้สุทธิเท่ากับ 56,396.02 บาท

สภาพปัญหาสำคัญที่พบมากด้านการผลิต เกิดจากเกษตรกรผู้เลี้ยงขาดเงินทุนหมุนเวียน ปัญหาราคาเศษเนื้อ ไคโรงเนื้อสัตว์ ที่นำมาเป็นส่วนผสมอาหารสำหรับเลี้ยงปลา มีราคาแพง เนื่องจากฟาร์มเลี้ยงไก่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ปัญหาภาวะราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้นต่อเนื่อง ปัญหาการจัดหาแหล่งพันธุ์ปลาที่มีคุณภาพ ตามลำดับ ปัญหาสำคัญที่พบมากด้านการตลาด เกิดจากปัญหาการกดราคาซื้อขายปลาจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาการแข่งขันกับปลาชนิดอื่น และปัญหาความไม่แน่นอนของราคาขายปลาดุกบิ๊กอุย ตามลำดับ

Vi-Set-Chaichan, Ang Thong Province is the selected area to study hybrid catfish farm business. The objective is to study catfish farmer's production, marketing, cost and advantage, and the operation problems.

The samples were 73.33% of male and of 26.67% female at the average age 48.87 years olds, education means grade 4 (83.34%). Average persons in family is 4.16 persons, who are the worker too (no need to hire other workers). In the past ten years, hybrid catfish farm business is increasing both amount of farm and area.

With regards to the production, the catfish farmer who feed by 800 - 1,600 m<sup>2</sup> with 2 m. depth about 56.67% of total catfish farmer. Stocking density 55.34 fish/m<sup>2</sup>. Average feeding period 110 days, fish body weight 100 - 350 g./fish, survival rate 63.55%. Farming 2 - 3 times a year. Feed with rice bran mix some meat and instant feeding food. Average feed conversion rate 1.52. If there's cheaper and higher feed conversion rate feeding food, the farmer would have more return. The farmer treated fish disease by themselves.

The marketing 90% of farm deal in lot with the dealer. 73.33% of farm use dealer's worker to catch and select size of fish. 55% is 250 g. body weight fish and 35% is 150 g. body weight fish. The payment will pay in due date, less all credit expense (such as cost of fry, feeding food, etc.) and in dealers own setting price.

Cost and advantage per 1,600 m<sup>2</sup> pond with 2 m depth with 88,544 fry. The main cost is feeding food 75.03% and fry 11.32% of total cost. Feeding period 110 days per pond. With 232,920.58 baht variable cost and 1,673.35 baht fixed cost. Totally, 234,593.93 baht cost per time. That has 11,533.49 kg. The total advantage is 280,989.95 bath and net profit is 56,396.02 bath.

The shortage of capital money, increasing cost of feeding food are very expensive (because of bird disease), petroleum fuels and the difficult in finding high quality fry are all important operation problems in row. The low setting price by dealer, substifution of another kind of fish and the fluctuate of product price are also important for marketing problems, too.